

חרותת "לוחות הברית". צילום ליאור שווימר

במרחק קצר מהתצפית לכיוון צפון-מזרח נמצאת חרותת הסלע הידועה כ"לוחות הברית". בהמשך השביל הכחול, בראש נחל כרכום, נמצא ריכוז גדול ומרשים של חרותות סלע ממגוון תקופות. החרותות נעשו בידי אמנים קדומים, שהסירו בעזרת הקשה על הסלע בחפץ חד את הפטינה המדברית הכהה (השכבה שמכסה את סלעי הגיר הלבנים) ויצרו דמויות וסמלים שונים. עקב התחדשות הפטינה מזמן היצירה ועד היום יש התכהות הדרגתית של החרותות, וככל שהחרותת כהה יותר היא בדרך כלל עתיקה יותר. על החרותות עצמן אפשר להבחין בתמונות של מחזות ציד, בציורי בעלי חיים, בכתובות תמודיות (תמודית - שפה שמית שנכחדה) בנות כ-2,000 שנה, המאפיינות שבטים נוודיים מהמרחב המדברי של המזרח התיכון, ובמגוון עצום של סמלי פולחן שונים. מריכוז זה מתפצלים השבילים. השביל הירוק פונה מערבה, עובר מעל מפל נחל כרכום והגב שמעליו ויורד חזרה לחניון הלילה. השביל הכחול ממשיך מזרחה לתצפית מרהיבה על אגן נחל פארן, על הר צוריעז ועל האתר שזוהה על ידי פרופ' עמנואל ענתי, החוקר הראשי של ההר, כמקדש פליאוליתי מהקדומים בעולם. מנקודה זו ממשיכים בשביל מסומן שחור, החוזר מערבה ויורד על שלוחה מתונה לחניון הלילה. לקראת סיום הירידה לחניון נמצא אתר חשוב נוסף - מקדש פתוח קדום שבו 12 מצבות אבן, אשר מזוהות על ידי פרופ' ענתי כמזבח שהוקם על ידי משה למרגלות הר סיני ומסמל את 12 שבטי ישראל.

לשירות המטיילים

בחג הפסח תוצב תחנת מידע של רשות הטבע והגנים בחניון היום והלילה שלמרגלות הר כרכום. התחנה תפעל ברציפות מיום ראשון 5 באפריל בשעה 12:00 עד יום שבת 11 באפריל בשעה 17:00. בתחנת המידע תוכלו לקבל מידע על המסלולים באתר ועל נוהלי הבטיחות במקום. באתר יעמדו לרשותכם שירותים אקולוגיים, עוקב מים לשתיה בלבד ושקיות אשפה. יש להצטייד מראש במים ובחומר בעירה (אין לקושש עצים וענפים מקומיים). הר כרכום הוא שמורת טבע מוכרזת - חרותות הסלע (ציורי הסלע) מוגנות ואין לקחת אותן. הר כרכום הוא שטח אש פעיל של הצבא, ויש בו סכנת נפלים. לפיכך המקום סגור לכניסה ברוב ימות השנה. הכניסה מותרת רק לאחר תיאום עם מפקדת תיאום שטחי אש. עם זאת, בכל שנה לקראת סוכות ופסח, חיל האוויר מנקה את השטח מסכנות בטיחותיות ולאחר מכן מאפשר כניסה למטיילים. כביש הגבול (מס' 10) פתוח לתנועה בחג במגבלות הצבא על פי שיקולים ביטחוניים. הישמעו להוראות אפשר להתעדכן במצב הכביש במרכז המבקרים מכתש רמון בטלפון: 08-6588691.

31 תחנות מידע נוספות פזרות ברחבי הנגב. הרשימה המלאה באתר רשות הטבע והגנים: www.parks.org.il

נקודת ההתחלה לשני מסלולים רגליים - קצר וארוך - שניהם מעגליים: מסלול קצר מעגלי (עלייה בשביל הכחול וירידה בירוק) - כשלוש שעות הליכה - מתאים למשפחות אוהבות לכת. מסלול ארוך מעגלי (עלייה בשביל הכחול וירידה בשחור) - כארבע שעות הליכה. מתאים למשפחות אוהבות לכת.

המסלולים עוברים בכמה אתרים חשובים: יוצאים מהחניון במסלול המסומן כחול, המטפס אל במת ההר בשביל נוח יחסית. לאורך השביל, על סלעים מכוסים פטינה כהה, אפשר לראות חרותות סלע מתקופות שונות, ובסיום העלייה מגיעים לכמה אתרים חשובים. הראשון הוא נקודת התצפית לעבר "חלון האור" - מערה בדופן המצוק ובה תופעה אופטית יוצאת דופן, המתרחשת בסוף חודש דצמבר - לקראת היום הקצר בשנה. בשעות הצהריים מאירות קרני השמש בזווית מסוימת הגורמת לשולי המערה לזרוח באור זהוב הנראה כאש. תופעה זו, לצד יתר הממצאים על ההר ובסביבותיו, תרמה אף היא ליהוי של הר כרכום על ידי חוקרים שונים ומורי דרך כהר סיני המקראי.

בין הרים ובין סלעים

הר כרכום ניחן ביופי עוצר נשימה, בסיפור מרתק ובשני מסלולי טיול יפהפיים. בעקבות סגירת כביש הגבול המערבי עם מצרים לפני כמה שנים, הפכה הדרך אל ההר למסע ברכיבי שטח - ארוך אך שווה את המאמץ

כתב וצילם: ליאור שווימר

מטיילים בהר כרכום. צילום ליאור שווימר

צפונה בשביל השחור, עוברים דרך מעלה דלעת ומגיעים לחיבור שבילים שחור-אדום-כחול בנ"צ 469021-172941. השביל האדום פונה ימינה לכיוון מזרח ומגיע לאחר כקילומטר אל חניון הלילה, הנמצא בתחתיתו של הר כרכום ומהווה נקודת יציאה למסלולים הרגליים אל ההר (יש לשים לב לפנייה זו, מכיוון שפנייה מערבה על השביל האדום תביא אותנו לכביש הגבול - שסגור לתנועת אזרחים ללא אישור מתאים, ונסיעה על השביל הכחול צפונה תביא אותנו למעלה שגיא - שחסום לתנועה מטעמי שיקום אקולוגי ונופי).

משך הנסיעה: מכביש 40 נחל ציחור עד לחניון הלילה מתחת להר כרכום - כ-45 קילומטר לכל כיוון.

לטיול יצאנו

הר כרכום הוא הר משאר (הר שהוא שריד לשכבת סלע שנוספה בעקבות תהליך בליה וסחיפה), הבנוי מסלעי משקע מתקופת האיאוקן. תצורה זו יוצרת במת הר מישורית הנופלת במצוקים תלולים אל עמקי הנחלים שסביבה. נקודות העניין הרבות נמצאות בעיקר על במת ההר, וחניון הלילה הוא

הר כרכום נמצא בנגב הדרומי, בשוליו הצפוניים של נחל פארן, והוא נצפה ממרחקים. רכס ההר הוא רמה שאורכה כארבעה קילומטרים וחצי ורוחבה כקילומטר עד שני קילומטרים. את המשטח מנקז נחל כרכום, שלו ערוצים משניים רבים על פני ההר. הגישה אל ההר קשה משום שצלעותיו זקופות ומתנשאות לגובה של כ-300 מטר מעל פני הסביבה. גובה הרמה שמעליה הוא מזדקר הוא כ-842 מטר מעל פני הים. **איך מגיעים:** מסלול הנסיעה הנוח ביותר מתחיל על כביש 40 בחציית נחל ציחור בנ"צ 465690-199860. בסימון שבילים אדום פונים מערבה ועולים במעלה נחל ציחור עד למפגש עם שביל ירוק בנ"צ 457250-191340. לאחר נסיעה של כמה קילומטרים פונים בנ"צ 457485-184020 דרומה אל שביל אדום וממנו בנ"צ 452120-182150 - לכיוון צפון מערב, לשביל כחול המוביל לנחל שגיא. לאחר כ-25 קילומטר נסיעה על שביל זה אפשר לצאת בפנייה קצרה (סימון ירוק) אל הקניון הלבן, שלאחר שיטפונות מחזיק את אחת מבריכות המים הגדולות בנגב. נחזור ונמשיך על השביל הכחול, העובר מדרום להר כרכום ומתחבר לשביל שחור. בנ"צ 461540-172295 פונים